

Framkomlighetssatsning inom gång- och kollektivtrafik T2 2022

Inledning

I kommunfullmäktiges budget för 2019 med inriktning för 2020 och 2021, fick trafiknämnden i uppdrag att genomföra satsningar på framkomlighetsåtgärder och cykelinfrastruktur till en omfattning av 1500 mnkr. Av dessa avser 500 mnkr satsningar på framkomlighet inom gång- och kollektivtrafik, varav 39 mnkr omfördelas till 2023-2024 för medfinansiering av gång- och cykelbron mellan Södermalm och Gamla Stan i Projekt Slussen.

Trafiknämnden fattade 2019-08-29 ett utredningsbeslut för framkomlighetssatsningen på gång och kollektivtrafik.

Projektdirektivet, som ligger som bilaga till utredningsbeslut, beskriver hur trafikkontoret planerar att genomföra satsningen. Fokus under 2022 ligger på att genomföra redan påbörjade projekt, men kontoret planerar också att också startat upp utredningar för ett par nya projekt, för genomförande under 2022 och framåt.

Trafikkontoret avser att huvudsakligen arbeta inom tre områden gällande satsningen på framkomlighet gång- och kollektivtrafik.

- Gångtrafik
- Kollektivtrafik
- Samverkansprojekt inom kollektivtrafik och gångtrafik

Inriktning för gång

Stockholms första gångplan antogs av kommunfullmäktige i april 2016. Under året har en ny handlingsplan för gång för åren 2022- 2027 antagits av trafiknämnden (mars 2022). Stockholms Gångplan är en av flera tematiska fördjupningar av Framkomlighetsstrategin. Gångplanen beskriver förutsättningarna för gående i staden och ger en målbild för ökad gångvänlighet.

Kontoret har sedan gångplanen antogs genomfört en rad åtgärder för att öka gångvänligheten, framkomligheten och attraktiviteten för gående. Närheten, de korta avstånden och den utbyggda kollektivtrafiken är några skäl till att många väljer att gå i Stockholm. Promenaderna till bussen eller tunnelbanan är en stor del av gåendet i staden, men många går också hela vägen.

Det är viktigt för staden att ha en trafikmiljö som utgår från de oskyddade trafikanterna och som beaktar barnperspektivet. Vidare ska trafikmiljön vara tillgänglig för alla. Ofta kan stora tillgänglighetsvinster göras med relativt små insatser.

Enligt stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 och i stadens budget för 2022 framgår att hinder i den befintliga byggda miljön ska åtgärdas. Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället. I budget för 2022 fick trafiknämnden ett tillskott på 5 mnkr för att öka ambitionsnivån på tillgänglighetsåtgärder. Trafikkontoret har under de senaste åren infört flera nya gågator, byggt bredare gångbanor och övergångsställen och på flera platser i staden får gående företräde i korsningar, genom att kontoret byggt genomgående gångbanor.

I budget 2021 och 2022 fick kontoret ett antal uppdrag inom området gång. Kontoret ska bland annat arbeta för fler sammanhängande gångstråk som skapar ökade vistelsevärden och gör det enklare att promenera. Kontoret är i slutskedet av anläggandet av genomgående gångbanor längs Rosenlundsgatan på Södermalm. Kontoret genomför åtgärder i syfte att öka andelen gående mellan Spånga station, Spång IP och Tensta samt mellan Västberga handel och Midsommarkransen. Kontoret har vidare utrett förutsättningarna för att införa låghastighetszoner (20 km/tim) runt torg och andra passande platser i staden. Genomförande av åtgärder och införande av låghastighetszon vid Finn Malmgrens Plan i Hammarbyhöjden planeras under

2022. Under 2022 kommer kontoret fortsätta genomföra smärre cykel- och gatuåtgärder åtgärder som ökar gångvänligheten och trafiksäkerheten. Kontoret kommer även öka omfattningen av tillgänglighetsåtgärder för personer med funktionsnedsättning, i enlighet med budgeten 2022. Kontoret kommer vidare fortsätta, och öka takten, i det arbete som påbörjades under hösten 2021 med riktade reinvesteringsåtgärder längs viktiga gångstråk. Exempel på detta kan vara utbyte av beläggning och borttagande av rötter.

Inriktning för kollektivtrafik

Inriktningen för satsningen inom kollektivtrafik är att genomföra åtgärder för kollektivtrafiken som syftar till att förbättra framkomligheten och pålitligheten.

Staden och trafikförvaltningen har tillsammans tagit fram *Gemensam handlingsplan stombuss 2017-2021* som syftar till att genomföra åtgärder för att förbättra stombussarnas framkomlighet och pålitlighet. Kontoret har sedan dess, i samverkan med Trafikförvaltningen och dess bussentreprenörer, genomfört en rad åtgärder för att främja framkomlighet för stombusstrafik. Arbetet med att ta fram en ny gemensam handlingsplan med aktiviteter för att öka framkomligheten tillsammans med Trafikförvaltningen påbörjades under 2021 och förväntas bli klar under 2022.

Trafikkontoret arbetar även med att genomföra de åtgärder som ligger inom Stockholms stad som identifierats i *”Åtgärdsvalsstudie för förbättrad framkomlighet i stomlinjenätet, ÅVS”* som trafikförvaltningen tillsammans med Trafikverket genomfört. Det övergripande syftet med åtgärderna är att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande stombusslinjenät med attraktiv standard vad gäller turtäthet, restider och framkomlighet.

Kontoret genomför också mindre framkomlighetsåtgärder för busstrafiken under samlingsnamnet ”Kollektivtrafikåtgärder” i hela staden.

När andra aktörer, såsom Trafikverket och Trafikförvaltningen, genomför stora infrastrukturprojekt uppstår ofta behov av följdinvesteringar för staden. Det kan bland annat handla om att tillgängliggöra infrastrukturen för gångtrafik.

I budget 2021 fick trafikkontoret i uppdrag att tillsammans med Region Stockholm genomföra och utvärdera åtgärder för buss 4 för en bättre framkomlighet samt utvärdera effekterna. Kontoret har under 2020/2021 genomfört åtgärder för stomlinje 4 och utvärdering av dess effekter pågår. Fortsatt arbete för buss 4 kommer att fortlöpa under 2022, i enlighet med budget 2022.

Investeringar i gång och kollektivtrafik 2022

Trafikkontoret kommer under året att genomföra de uppdrag och aktiviteter som är utpekade i budget för 2022, samt fortsätta arbetet med pågående uppdrag.

I området gångtrafik ingår åtgärder enligt gångplan, trafikantförbättrande åtgärder och tillgänglighetsåtgärder. I **tabell 1** listas påbörjade projekt som kontoret planerar att arbeta med under 2022.

I området kollektivtrafik ingår åtgärder för att förbättra framkomligheten för stombusstrafiken, mindre punktinsatser kollektivtrafik, samt åtgärder från de framtagna åtgärdsvalsstudierna med syftet att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande stombusslinjenät med attraktiv standard vad gäller turtäthet, restider och framkomlighet. Här ingår även projekt som syftar till att öka trafiksäkerheten och framkomligheten vid busshållplatser genom reinvestering i körytorna. Dessa projekt listas i **tabell 2**.

När andra aktörer, såsom Trafikverket och Trafikförvaltningen, genomför stora infrastrukturprojekt uppstår ofta behov av följdinvesteringar för staden. Det kan bland annat handla om att tillgängliggöra infrastrukturen för gångtrafik. Dessa projekt listas i **tabell 3**.

Tabell 1 Gångtrafik

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Mindre trafikantförbättrande åtgärder Norr och Söder 2019-2022	2,0	2,0	1,6		2019-05-06		Projektet syftar till att med korta ledtider åtgärda brister i gatumiljön som kontorets trafikplanerare uppmärksammat på från bland annat stadsdelarna och medborgare. Planering och utförande på flera platser i staden sker löpande under året 2022. Genomförande pågår som planerat.
Tillgänglighetsåtgärder inner- och ytterstaden 2021	0,0	1,0	1,0		2020-12-10		Slutredovisades våren 2022
Smärre cykel- o gatuåtgärder, inner- och ytterstaden 2021	0,0	2,0	2,1				Slutredovisades våren 2022
Tillgänglighetsåtgärder inner- och ytterstaden 2022	15,0	20,0	18,1		2021-12-16		Projektet genomförs med utgångspunkten i stadens "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023" och i stadens budget 2020 där det bl.a. framgår att hinder i den befintliga miljön ska åtgärdas. Projektet syftar till att identifiera och åtgärda brister inom nämndens ansvarsområde som omfattas av lagen om enkelt avhjälpta hinder. Åtgärderna är geografisk spridda över staden. Exempel på åtgärder som omfattas är sänkning av kantstenar vid övergångs-

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							ställen och andra passager, utbyte av rännilar, kontrastmarkering av busshållplatser och kupolplattor vid genomgående gångbanor. År 2022 har projektet utökad budget för att genomföra åtgärder och planerar investera 20 mnkr. Genomförande av åtgärder pågår.
Smärre cykel- o gatuåtgärder, inner- och ytterstaden 2022	15,0	15,0	15,1		2021-12-16		Kontoret har under flera år genomfört fysiska åtgärder under samlingsnamnet "trafikantförbättrande åtgärder". Åtgärder syftar till att förbättra den offentliga miljön för de som rör sig i staden. I projekten ryms avgränsade åtgärder som inte hanteras inom ramen för kontorets större projekt. Det kan t. ex. handla om åtgärder för att förbättra framkomligheten och trafiksäkerheten för gående och cyklister, trygghetsåtgärder, och tillgänglighetsåtgärder. Åtgärder är geografiskt spridda över staden. Genomförande av åtgärder pågår.
Tillgänglighetsåtgärder inner- och ytterstaden 2023	0,0	0,0	1,0				Projektet genomförs med utgångspunkt i stadens "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023" och i stadens budget 2020 där det bl.a. framgår att hinder i den befintliga miljön ska åtgärdas. Projektet syftar till att identifiera och åtgärda brister inom nämndens ansvarsområde som omfattas

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							av lagen om enkelt avhjälpna hinder. Åtgärderna är geografisk spridda över staden. Exempel på åtgärder som omfattas är sänkning av kantstenar vid övergångsställen och andra passager, utbyte av rännalar, kontrastmarkering av busshållplatser och kupolplattor vid genomgående gångbanor. Förslag till åtgärder tas fram under hösten 2022. Genomförandebeslut planeras till december 2022.
Smärre cykel- o gatuåtgärder, inner- och ytterstaden 2023	0,0	0,0	1,0				Kontoret har under flera år genomfört fysiska åtgärder under samlingsnamnet "trafikantförbättrande åtgärder". Åtgärderna syftar till att förbättra den offentliga miljön för de som rör sig i staden. I projekten ryms avgränsade åtgärder som inte hanteras inom ramen för kontorets större projekt. Det kan t. ex. handla om åtgärder för att förbättra framkomligheten och trafiksäkerheten för gående och cyklister, trygghetsåtgärder, och tillgänglighetsåtgärder. Åtgärderna är geografiskt spridda över staden.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Gångstråk Hornstull-Telefonplan	0,0	0,2	0,2		2019-04-25		Projektet har genomförts etappvis under flera år. En rad enklare åtgärder såsom komplettering av möblering, förstärkt belysning, genomgående gångbanor i korsningspunkter och breddade gångytor har utförts. Utöver det har upprustning av gångtunneln mellan Liljeholmen och Marievik, med utsmyckning framtagna av skolbarn i området, invigts i maj 2020. Den sista etappen utfördes under 2020, vilken innebar större åtgärder i form av utökade torgytor med ny möblering och belysning längs Svandammsvägen i Midsommarkransen. Projektet slutredovisades i trafiknämnden i augusti 2021. Under 2022 tas relationshandlingar fram.
Södermalm, genomgående GB längs huvudgator	0,1	1,4	1,4		2021-06-17		Syftet med projektet är att ge gående ökad framkomlighet och komfort och skapa sammanhängande gångstråk längs viktiga gångstråk på Södermalm. Utredning har genomförts under 2020, vilken pekade ut Rosenlundsgatans korsningar. Gator där genomgående gångbanor kan anläggas i andra pågående projekt, har undantagits. Projektet har under 2021 anlagt genomgående gångbanor längs Rosenlundsgatan, tvärs lokalgator. Genomförande i stort sätt

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							klart. Slutredovisning planeras till hösten 2022.
Norrtullsgatan, gångåtgärder och växtbäddsrenovering	0,5	2,2	2,4	2021-08-26			Projektet syftar till att dels förbättra förutsättningarna för träden på Norrtullsgatan och samtidigt förstärka det övergripande gångstråket mellan Medborgarplatsen och Norrtull vidare mot Hagastaden. Målet är att öka framkomligheten och komforten för fotgängare. Projektet är avgränsat till Norrtullsgatan, sträckan mellan Surbrunnsgatan och Frejgatan. Inriktningsbeslut togs i trafiknämnden i augusti 2021. Projektering av åtgärder färdigställd. Genomförandebeslut planeras hösten 2022. Genomförande kan starta 2023.
Vanadisplan-Hagastaden, Gångåtgärder	1,7	2,8	2,0	2021-10-21			Projektet syftar till att utreda och genomföra åtgärder för ökad gångvänlighet längs Vanadisvägen och Gävlegatan, i kopplingen mellan Vanadisplan (Citybanans entré) och Hagastaden. Under hösten 2020 påbörjades utredning. Inriktningsbeslut togs i oktober 2021. Projektering av åtgärder genomförd. Genomförandebeslut planeras till hösten 2022. Genomförande kan starta 2023.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Drottninggatan, breddning av gågata AVSLUTAT	0,0	0,2	0,2		2020-02-21		Genom att bredda gångbanan på Drottninggatans östra sida, mellan Kungstensgatan och Observatoriegatan, förbättras förutsättningarna för fotgängare och gångstråket mellan Medborgarplatsen och Norrtull förstärks. Framkomligheten och komforten för fotgängare ökar och en flexibel yta för vistelse, upplåtelser m.m. skapas. Entreprenaden är slutförd, projektet slutredovisas våren 2022.
Västberga handel - Midsommarkransen sammanhängande stadsdelar inom gång	2,8	3,6	3,6		2020-04-07		Service och verksamheter koncentreras i allt större utsträckning till färre platser i ytterstaden. Det medför att medborgarna får längre gångavstånd i vardagen och att behov av att röra sig i nya relationer uppstår. Projektet syftar till att öka andelen gående mellan Västberga och Telefonplan genom åtgärder för att öka gångvänligheten och på så sätt stärka kopplingen mellan stadsdelarna. Projektet samordnas med närliggande projekt för säkra skolvägar. Genomförande av flera punktåtgärder pågår som planerat.
Spånga station-Spånga IP-Tensta C sammanhängande stadsdelar inom gång	3,1	3,2	3,2		2020-05-27		Projektet syftar till att öka andelen gående mellan Spånga station, Spånga IP och Tensta genom åtgärder för att öka gångvänligheten och på så sätt stärka kopplingen mellan stadsdelarna. Flera

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande-beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							punktåtgärder har genomförts och ska besiktigas hösten 2022.
Ökad gångvänlighet i anslutning till kollektivtrafikknutpunkter	0,2	0,2	1,2		2022-01-28		Syftet med projektet är att ta fram åtgärder för att förbättra gångvänlighet, tillgänglighet och attraktivitet för gående i anslutning till de största kollektivtrafikknutpunkterna i ytterstaden. Då kollektivtrafiken är en viktig målpunkt för gående i staden väntas detta ge stor nytta för många gående. Åtgärder har genomförts under 2020 och 2021 och fler planeras 2022, inom ramen för andra pågående investeringsprojekt på flera platser, som Rinkeby, Spånga och Årstaberg. Genomförande av åtgärder i Högdalen pågår som planerat.
Regeringsgatan, upprustning för gång	0,0	0,3	0,3				Syftet med projektet var ökad gångvänlighet, trygghet samt förbättrade förutsättningar för vistelse längs Regeringsgatans östra sida på sträckan Jakobsgratan till Hamngatan. Under 2021 har beläggning bytts för att göra gångbanan tillgänglig och enhetlig. Planteringskärl har rustats upp och cykelställ monterats. Plantering av växter har skett våren 2022. I och med det är projektet avslutat.
Mäster Samuelsgatan och Jakobsgratan	2,3	3,1	2,6	2021-12-16			Projektet syftar till att utreda och genomföra åtgärder för ökad gångvänlighet genom förändrade

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande-beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
tillgänglighet och trygghet (Biblioteksstan)							gatustrukturer på Biblioteksgatans tvärgator. Åtgärder för att skapa ett sammanhållet stråk av gågator planeras längs Mäster Samuelsgatan samt Jakobsbergsgatan mellan Norrlandsgatan och Birger Jarlsgatan. Under 2020 har programutredning genomförts. Projektets omfattning omprövades under 2021. Inriktningsbeslut fattat i december 2021. En avsiktsförklaring med fastighetsägarna har undertecknats. Projektering pågår och genomförandebeslut planeras till 2023. Byggstart kan ske hösten 2023. Arbetet samfinansieras till 50% av fastighetsägare i området.
Gullmarsplan torg, mindre gatuåtgärder	0,3	1,3	5,7	2021-11-25	2022-04-21		I december 2019 fick kontoret i uppdrag att se över trafiksituationen vid Gullmarsplan och startade ett projekt för att genomföra mindre gatuåtgärder på kort sikt, på och kring Gullmarsplans torg. Syftet är att förbättra trafiksituationen på torget. Orientering för samtliga trafikslag ses över, alternativa lägen för angöring och parkering studeras. Särskild hänsyn tas till gångtrafiken och dess upplevda trafiksäkerhet och trygghet på platsen. Utredning startade hösten 2020. Under sommaren 2021 har torget gjorts bilfritt inom ramen för Levande Stockholm. Sommartorget övergick i ett vintertorg under vintern 2021/2022. Åtgärden

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							utvärderades inför planering av permanent förändring. Genomförandebeslut fattades april 2022. Genomförande av åtgärder har startat och fortsätter under hösten 2022.
Gångtunnel under Johanneshovsvägen Gullmarsplan, trygghetsåtgärder	0,0	1,1	1,1		2021-03-26		Projektet syftar till att utreda och genomföra trygghetshöjande åtgärder i gångtunneln under Johanneshovsvägen vid Gullmarsplan, inklusive gångtunnels entréer i norr och söder. Målet är att gångförbindelsen ska bli tryggare att använda. Upprustning av trappa och markarbeten samt belysningsarbete startade hösten 2021 och slutförs 2022. Samordning sker med upprustning av Gullmarsplan torg.
Diagonala övergångsställen	0,0	0,9	0,9		2020-02-26		Syftet är att testa lösningen diagonala övergångsställen i signalreglerade korsningar för att öka gångvänligheten på två platser. Anläggningarna på Telefonvägen/ Mikrofonvägen och Mäster Samuelsgatan/ Regeringsgatan är i drift sedan hösten 2020. Under våren 2021 har det gjorts eftermätningar vilka sammanställs i augusti. Den provisoriska lösningen är kvar tills det fattas ett beslut om vidare arbete. Nya eftermätningar ska genomföras i maj 2022 pågår. Projektet slutredovisas i trafiknämnden under 2022.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Peter Myndes backe 18	1,7	3,3	3,3		2020-12-21		Projektet genomförs i samverkan med fastighetsägare och syftar till att leda om biltrafik på norra Götgatan mellan Peter Myndesbacke och Hornsgatan för att skapa mer yta och bättre samspel mellan gående och cyklister. Genomförande pågår och väntas bli klart under hösten 2022.
Västerbron, breddning av gång- och cykelbanor	44,0	48,2	45,8	2021-02-18	2021-09-30		Projektet syftar till att öka utrymmet för gående och cyklister på Västerbron. Detta kan uppnås genom att omfördela ytor från de i dag överbredda körfälten i körbanan utan att minska på kapaciteten. Inriktningsbeslut fattades i februari 2021. Under våren pågår projektering och produktionsplanering. Genomförandebeslut fattades i trafiknämnden i september 2021. Genomförande pågår till december 2022.
Sergelgatan, ny möblering	0,0	1,2	1,7		2021-03-10		Sergelgatan rustas i samverkan med fastighetsägarna för att bli mer attraktiv, funktionell och trygg både som rörelsestråk och för vistelse. Befintliga sittmöbler och övrig utrustning ersätts. Möjligheten att addera nya vistelsevärden, grönska mm ses över. Entreprenör finns på plats. Genomförande startade 2021 och slutförs under hösten 2022.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Gång, Låghastighetszon Finn Malmgrensplan och Triangelparken	3,6	3,8	4,2		2021-05-11		Svarar mot budgetuppdrag att "Utreda förutsättningarna för att införa låghastighetszoner (20km/h) runt torg och andra passande platser i staden". Fokus på gångvänlighet snarare än trafiksäkerhet. Åtgärder i form av tydliga entréer, möblering, översyn av beläggning och belysning kommer att genomföras. Entreprenör finns på plats för genomförande av åtgärder vid Finn Malmgrens Plan. Genomförande startar sommaren 2022 och slutförs under senhösten 2022.
Breddning GC-bana Danvikstull, Värmdövägen	1,4	0,7	0,7		2022-01-12		Breddning av gång- och cykelbana på Värmdövägen mellan Danviksbron och Henriksdal. Busskörfältet österut tas bort på en sträcka om ca 100 meter. Genomförande pågår och slutförs hösten 2022.
Gångstråk Swedenborgsgatan	0,0	1,0	0,8		2022-01-19		Projektet syftar till att göra det lättare och trevligare att gå året runt samt skapa en attraktiv stadsmiljö för att få människor att känna sig trygga och vilja vistas längs Swedenborgsgatan. Projektet kommer titta på enklare åtgärder såsom genomgående gångbanor och upphöjda korsningar samt gatumöbler för att få till ett bra gångstråk med sammanhängande gestaltning. Huvudfokus för projektet är avgränsat till sträckan mellan Södra station och Mariatorget. Utredning av

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							åtgärder har påbörjats. Inriktningsbeslut kan tas i nämnden under våren 2023.
Gångstråk Norrtullsgatan mellan Odengatan och Observatoriegatan	0,0	0,0	0,7				Breddning av befintlig gångbana och föreslagen platsbildning närmast Odenplan för att knyta ihop sträckan med tidigare utförda åtgärder på gångstråket mellan Medborgarplatsen och Norrtull. Utredning av åtgärder startar hösten 2022.
Lästmakargatan utformning av gågata	0,0	0,0	0,5				Ändrad utformning från traditionell gata till gågata i samma nivå och material. Arbetet bedrivs i samarbete med en fastighetsägare på sträckan. Gatan är redan skyltad som gågata men inget har gjorts åt utformningen. Utredning av åtgärder planerar starta i höst.
Stockholms framtidsgator, flera platser	0,0	0,5	0,3				Projektet Framtidsgatan är ett samarbete med Vinnova, Göteborgs stad och Umeå kommun och syftar till att ta fram strategier och principer för snabb gatuomvandling med förbättringar för gång, vistelse, cykel och dagvatten. Åtgärder planeras vara på gatorna i 3 till 15 år. Projektet omfattar Roslagsgatan på Norrmalm samt Helsingforsgatan i Akalla. Under 2022 sker planering och projektering av åtgärderna. Genomförande planeras innan sommaren 23.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Levande Stockholm 2022	0,0	4,9	4,9				Investering i möbler och blomsterurnor till sommarplatserna för 2022 har genomförts.
Järva - Gångstråk	0,0	0,5	1,0				Projekt är färdigställt och har genomförts inom ramen för reinvestering av gångbanor. Lokala åtgärder på eftersatta ytor såsom stenläggningar, asfalteringar samt räcken inom Järva har utförts.
Ultunavägen Bromma - Gångstråk AVSLUTAT	0,0	0,0	0,3				Projekt har genomförts inom ramen för reinvestering av gångbanor. Trappa har rustats och nya ledstänger monterats.
Gamla Brogatan mellan Vasagatan och Målargatan Gångbana	0,0	3,0	2,3		2022-01-19		Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Gamla Brogatan rustas i två etapper för att bli mer attraktiv, funktionell och trygg både som rörelsestråk och för vistelse. Etapp 1 mellan Vasagatan och Målargatan har färdigställts.
Gamla Brogatan etapp 2	0,0	2,0	2,0		2022-03-04		Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Gamla Brogatan rustas i två etapper för att bli mer attraktiv, funktionell och trygg både som rörelsestråk och för vistelse. Etapp 2 påbörjas i september 2022.
Hamngatan 27	0,0	0,9	0,7				Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Gångbanan, mellan västra Trädgårdsgatan och Kungsträdgården rustas upp med ny markbeläggning och nivåjusteringar gör sträckan säkrare för gående. Projektet är färdigställt.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Näckströmsgatan	0,0	0,0	2,0		2022-02-24		Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Gångbanan, rustas upp med ny markbeläggning och nivåjusteringar som gör sträckan säkrare för gående. Genomförande planeras till senhöst 2022.
Klara Norra Kyrkogata	0,0	0,0	1,1		2022-03-03		Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Gågatan, mellan Gamla Brogatan och Kungsgatan rustas upp med nya markbeläggningar och nivåjusteringar vilket gör sträckan säkrare för alla trafikanter.
Solhemsvägen 33	0,0	0,0	2,0				Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Upprustning av gångbanan pågår enligt plan.
Skydraget	0,0	0,0	0,2				Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Upprustning av gångbanan planeras starta i höst.
Gångstråk Ängby	0,0	0,0	1,5				Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Asfaltering av ett grusat gångstråk mellan Bällstavägen och Vultejusvägen pågår.
Södermalms Allé	0,0	0,0	3,7				Projekt genomförs inom ramen för reinvestering av gångbanor och syftar till att åtgärda ojämn beläggning i gångbanan på Södermalmsallé mellan Ringvägen och Rosenlundsgatan. Projektet ansluter till redan genomförda åtgärder länga östra delen av Södermalmsallé. Parallellt utförs åtgärder för cyklister i samma stråk.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande -beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Södra Rinkebygången	0,0	0,0	0,6				Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Utjämning av plattytter samt rivning och återställning av gamla trädgropar. Befintlig granitstenmur flyttas till annat läge i syfte att hindra biltrafik. Gamla bänkar byts ut till nya. Genomförande startar i höst.
Stora Ängby allé	0,0	0,0	1,5				Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Upprustning av gångbana som asfalteras i höst.
Ålstensgatan	0,0	0,0	0,6				Projekt inom ramen för reinvestering av gångbanor. Upprustning av gångbana som asfalteras i höst.
Reinvesteringsåtgärder på gångbanor	15,0	9,6	0,0		2021-09-30		Budgetpost för ännu ej uppstartade reinvesteringar i gångstråk. Genom att genomföra reinvesteringar av viktiga gångstråk ges befintliga anläggningar en ökad livslängd. Detta kan till exempel ske genom utbyte av beläggning så som asfalt, höjdregring samt borttagande av rötter som växer genom beläggningen. Det kan även handla om att reparera trappor eller byta ut möbler intill gångstråken. Genomförande av åtgärder har påbörjats på flera platser i staden och planering av ytterligare åtgärder för genomförande 2022 pågår.
Åtgärder gång	16,1	5,6	0,0				Budgetpost för planerade men ännu ej uppstartade gångprojekt.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. Genomförande-beslut	Beskrivning och status för projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Avslutade projekt år 2021 med litet ekonomiskt utfall	0,0	0,0	0,0				Samlingspost för projekt som hade genomförande 2021 och nu är avslutade
Summa gångtrafik	124,9	145,5	146,5				

Tabell 2 Kollektivtrafik

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförande-beslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Mindre kollektivtrafik-åtgärder hela staden 2020-2022	2,3	0,3	0,6		2019-11-25		I projektet utreds, projekteras och genomförs punktåtgärder för kollektivtrafiken, som inte inryms i 50/50-projektet, stråkstudier, åtgärdsvalsstudier eller i andra kollektivtrafikprojekt. Fokus ligger på mindre, enkla åtgärder som av olika anledningar inte platsar i 50/50-projektet. Exempel på detta kan vara nya eller ombyggnad av befintliga busshållplatser, signalreglering av korsningar och andra åtgärder som är till nytta för busstrafiken, men som inte är rena framkomlighetsåtgärder, eller har positiva effekter även för andra trafikslag eller trafiksäkerhet och därför är angelägna för trafikkontoret att utföra. Under 2022 har mindre åtgärder för att öka busstrafikens framkomlighet projekterats på Bleholmsterrassen och Upplandsgatan.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningssbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							Under 2022 planeras förlängning av hållplats Stadsbiblioteket på Odengatan.
Kollektivtrafikåtgärder framkomlighet SL 2021	0,0	1,9	1,9				I projektet utförs framkomlighetshöjande åtgärder som inte inryms i stråkstudier, åtgärdsvalsstudier och andra stombussprojekt. Fokus ligger på mindre, enkla åtgärder såsom exempelvis förlängningar av busshållplatser och refugjusteringar. 50 procent av kostnaderna betalas av Trafikförvaltningen. Under 2021 har bland annat förlängning av hållplats vid Rinkeby centrum, bussvändslinga vid Harpsundsvägen och förlängning av hållplats vid Ekensberg genomförts. Dessutom har utredning och projektering pågått av åtgärder inför kommande år.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Kollektivtrafikåtgärder Flygledaregatan- Horisontvägen Skarpnäck	0,8	2,2	0,0				Region Stockholm och Trafikverket har gemensamt med övriga kommuner i Stockholm län genomfört åtgärdsvalsstudier. Detta för att identifiera åtgärder som förbättrar stombusstrafikens framkomlighet. I åtgärdsvalsstudien föreslås åtgärder vid Flygledargatan – Horisontvägen. Trafikkontoret har under 2021 och våren 2022 fortsatt att utreda förslaget som är framtaget i åtgärdsvalsstudien, vilket har resulterat i förslag på åtgärder. Projektet är dock vilande för närvarande då det krävs ytterligare studier gällande nya dragningar av busslinjer via Skarpnäck. Dessa kommer utföras av Trafikförvaltningen och förväntas starta under hösten.
Framkomlighetsåtgärder stomlinje 172 och 173	0,1	0,0	0,0	2018-12-10	2019-03-07		Projektet genomförde under 2019 ett antal framkomlighetsförbättrande åtgärder inom befintligt vägutrymme längs med linje 172 och 173. Projektet avslutas ekonomiskt under 2021.
Stomlinje 5, framkomlighetsåtgärder	0,6	1,4	0,2				Syftet med projektet är att studera vilken sträckning stomlinje 5 ska gå samt vilka framkomlighetsåtgärder som ska genomföras i samband med införandet av linjen. En sträckningsutredning av stomlinje 5 har pågått under 2020-2021. En stråkstudie ska påbörjas under hösten 2022, som ska utreda framkomlighetsåtgärder på vald sträckning.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							Utredningen sker gemensamt med Region Stockholm där trafikkontoret medfinansierar utredningen med 50 %.
Stomlinje 4, framkomlighetsåtgärder	0,0	0,9	0,2				Syftet med projektet är att utreda framkomlighetsåtgärder för stomlinje 4 med målsättningen att nå en medelhastighet på 20 km/h inklusive hållplatsstopp. Utredningen färdigställdes under 2021 och redovisades i trafiknämnden 2021-08-26. Under 2022 pågår diskussioner med trafikförvaltningen avseende fortsatt inriktning för stomlinje 4.
Framkomlighetsåtg stomlinje 176 och 177	2,1	10,3	4,5	2020-11-12	2022-02-17		Under 2021 utreddes framkomlighetsförbättrande åtgärder längs med linjesträckningen för stomlinje 176 – 177. Utredningen skedde i samverkan med Region Stockholm, Trafikverket, grannkommunerna och bussentreprenören. Målet är att förbättra stombussarnas förutsättningar genom att förkorta restiden och öka pålitligheten och förutsägbarheten. Under 2021 har detaljprojektering genomförts. Genomförandebeslut erhöles 17/2 2022 och upphandling av entreprenaden skedde under april 2022. Tyvärr avbröts upphandlingen på grund av att

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
							anbudet låg högre än budget. Diskussion pågår för att få årsentreprenör att utföra åtgärder på två platser. Ny upphandling sker under hösten och åtgärderna utförs 2023. Smärre åtgärder i form av anläggande av kollektivtrafikkörfält och skyltning utfördes under maj 2022.
Örbyleden, breddning gångtunnel, ÅVS-åtgärder	0,0	0,0	0,1				Projektet är slutfört sedan sommaren 2021. Dock kvarstår vissa granskningssynpunkter samt etableringssyn.
Stomlinje 4, framkomlighetsåtgärder försök Hornsgatan och Odengatan	0,0	0,4	0,1		2020-10-15		Syftet med projektet är att genomföra ett försök med framkomlighetsåtgärder på Hornsgatan och Odengatan och utvärdera konsekvenserna av dessa. Försöket påbörjades under 2020 och har utvärderats under 2021. Projektet slutredovisades till trafiknämnden i 2022-03-17.
Framkomlighetsåtg för stomlinje 2 och 3	0,3	1,8	1,6	2021-08-26			Projektet syftar till att utreda framkomlighetshöjande åtgärder för stomlinje 2 och 3. Ett inriktningsbeslut togs i augusti 2021. Under våren och sommaren 2022 pågår detaljprojektering av åtgärder och ett genomförandebeslut i trafiknämnden planeras till hösten/vintern 2022.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Nynäsvägen ÅVS-åtgärder	0,1	0,4	0,3				Region Stockholm och Trafikverket har gemensamt med övriga kommuner i Stockholm län genomfört åtgärdsvalsstudier. Detta för att identifiera åtgärder som förbättrar stombusstrafikens framkomlighet. I åtgärdsvalsstudien föreslås åtgärder längs med Nynäsvägen. De åtgärder som föreslås är en bussramp från Tyresövägen ned mot Nynäsvägen, kollektivtrafikkörfält i körfältet vid mittbarriären på Nynäsvägen, en ramp upp till Gullmarsplan samt signalåtgärder. Trafikkontoret har under 2022 fortsatt att utreda förslaget som är framtaget i åtgärdsvalsstudien.
Kollektivtrafikkörfält på Örbyleden	0,6	0,6	0,2				Region Stockholm och Trafikverket har gemensamt med övriga kommuner i Stockholm län genomfört åtgärdsvalstudier. Detta för att identifiera åtgärder som förbättrar stombusstrafikens framkomlighet. I åtgärdsvalstudien föreslås åtgärder på delar av Örbyleden. Trafikkontoret har utrett möjligheten att införa kollektivtrafikkörfält på delar av Örbyleden. Under 2022 avser kontoret att påbörja projektering av åtgärder.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Reinvestering Kista Bussterminal , Bhp AVSLUTAT	0,0	0,0	0,2				
Reinvestering Bhper Odenplan	0,5	0,5	7,9				Påbörjas hösten 2022. Projektet består i rivning av befintliga busshållplatser, återuppbyggnad från grunden och stabilisering med kolfibernät. Detta bedöms öka livslängden på konstruktionen och gör att kommande reinvesteringsåtgärder 1 - 2 dagar i anspråk, mot idag 1 - 3 veckor.
Bromstensvägen, ny busshållplats	0,0	0,1	0,2				Åtgärden är genomförd. Kantstenslinje är justerad för bättre sikt för bussförare, avsmalning av körbana och ny trafiksignalsanläggning
Brommaplan trimningsåtgärder	0,5	1,8	1,8	2022-03-17			Projektet är ett budgetuppdrag. Trimningsåtgärder med utgångspunkt från tidigare trafikutredning. Syftet är att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet för buss, gående och cyklister. Inriktningsbeslut taget i mars 2022. Projektering pågår. Genomförande planerat till 2023.
Reinvestering Bhp Odengatan 9-13	0,7	0,7	2,3				Genomförd. Projektet består i rivning av befintlig busshållplats med återuppbyggnad från grunden. Detta bedöms öka livslängden på konstruktionen och gör att kommande reinvesteringsåtgärder tar 1 - 2 dagar i anspråk, mot idag 1 - 3 veckor.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Kollektivtrafikåtgärder framkomlighet SL 2022	5,0	5,5	5,5		2021-09-13		I projektet utförs framkomlighetshöjande åtgärder, som inte inryms i stråkstudier, åtgärdsvalsstudier och andra stombussprojekt. Förslag till åtgärder kan exempelvis initieras av trafikförvaltningen, bussoperatörer eller av trafikkontoret. Åtgärdsförslagen stäms sedan av internt hos trafikkontoret respektive trafikförvaltningen innan beslut fattas om vilka åtgärder som ska utredas vidare, projekteras och genomföras. Åtgärdena utförs i regel av trafikkontorets årsentreprenörer. I projektet för 2022 ingår också projektering och utredning av de åtgärder som ska utföras under 2023.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Kollektivtrafikkörfält på Huddingevägen	0,0	0,1	0,1				Region Stockholm och Trafikverket har gemensamt med övriga kommuner i Stockholm län genomfört åtgärdsvalstudier. Detta för att identifiera åtgärder som förbättrar stombusstrafikens framkomlighet. I åtgärdsvalstudien föreslås åtgärder på Huddingevägen fram till Rågsvedsvägen i norrgående riktning. Merparten av den föreslagna åtgärden ligger på statligt vägnät men cirka 100 meter ligger inom stadens väghållaransvar. Trafikverket ansvarar för genomförande av projektet och Trafikkontoret deltar i projektet för att säkerhetsställa utformning och samordning med omkringliggande gatumiljöer. Syftet med projektet är att öka framkomligheten för stombuss på sträckan, vilket ger tidsvinster för kollektivtrafikresenärerna. Utöver detta ingår även att skapa en bättre standard för gång- och cykel längsmed sträckan. Under 2022 pågår en inledande dialog med Trafikverket kring projektet samt framtagande av eventuella avtal parterna emellan.
Kommande kollektivtrafik åtgärder	0,0	0,2	0,2				

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum genomförandebeslut	Datum rev. genomförandebeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Kollektivtrafik, handlingsplan stombuss	28,8	0,0	0,0				
Summa kollektivtrafik	42,3	28,9	28,4				

Tabell 3 Samverkan med andra parter

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum inriktningsbeslut	Datum inriktningsbeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Bytespunkt Norra Sköndal	0,1	0,1	0,1				Syftet med projektet är att öka tillgängligheten och trafiksäkerheten för resenärerna i bytespunkten. Projektet handlar om en ombyggnad av bytespunkten Norra Sköndal med de förlängda hållplatserna på bägge sidor av Tyresövägen. Projektet innehåller också nya bullerskyddsskärmar och ombyggnation av gång- och cykeltunneln under Tyresövägen, de nya anslutningarna och trapporna från bussplattformen mot gatumarken. Omläggning och breddning av gång- och cykelvägen norr om Tyresövägen ingår också i projektet. Trafikverket ansvarar för genomförande av projektet och trafikkontoret deltar i projektet för att säkerställa utformning och samordning med omringliggande gatumiljöer. Entreprenaden planeras till år 2024.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum inriktningsbeslut	Datum inriktningsbeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Annedal-Solvalla, gångtunnel	13,6	18,6	13,4				I samband med utbyggnaden av tvärbanans Kistagren planeras en ny koppling i form av en gångtunnel under Ulvsundavägen mellan Annedals bostadsområde och Solvalla, som ansluter vid den kommande hållplatsen för tvärbanan. I de planerade åtgärderna ingår gångtunnel under Ulvsundavägen och ett gångstråk genom Solvalla koloniområde samt ramp och trappa upp i Annedal. Entreprenaden påbörjades under 2021 och de större arbetena färdigställdes till maj/juni 2022. Det kvarstår arbeten med belysning i tunnel, räcken i trappa och ramp som ansluter mot Annedal. Gångtunneln kommer vara stängd fram tills trafikförvaltningen färdigställt tvärbanehallplatsen, troligtvis andra halvåret 2023.
Mälarbanan, GC- tunnel Bromsten Del 1	6,6	11,6	8,5				Investeringen avser stadens delfinansiering av ny gång- och cykeltunnel vid Bromsten, som anläggs av trafikverket i samband med projekt Mälarbanan. Genomförande av tunneln har startat under 2021. Ersättning betalas ut till trafikverket 2022.
Mälarbanan, Gång- och cykelåtgärder Spånga-Barkarby Del 2	0,0	0,0	3,0				Trafikverket byggde om vissa befintliga och helt nya gång- och cykelvägar längst med Mälarbanan mellan Spånga och Barkarby. Trafikkontoret har ersatt trafikverket med 3,1 mnkr för en förhöjd standard på gång- och cykelvägar.
Mälarbanan, GC- åtgärder belysning Del 3	0,2	0,2	0,5				En ny tunnel planeras under järnvägen i höjd med Sulkvägen vid Solvalla. Tunneln kommer att byggas av Trafikverket inom projektet Mälarbanan. Tunneln är ett ersättningsalternativ för Solvallas transporter när passagen över järnvägen ska tas bort. Även en gång- och cykelbana planeras i tunneln. Trafikkontoret medverkar i planering- och projekteringsarbetet av tunneln.

Projekt för utredning, projektering och planerat genomförande	Utgifter			Datum inriktningsbeslut	Datum inriktningsbeslut	Datum inriktningsbeslut	Beskrivning av projekt
	VP 2022	T1 2022	T2 2022				
Tvärbana Norr, Kistagrenen	15,6	0,9	0,9				Tvärbana norr (Kistagrenen) är en tvärbana som är tänkt att starta efter hållplatsen Norra Ulvsunda i Bromma och sträcka sig till Helenelunds pendeltågsstation i Sollentuna, vilket är en sträcka på cirka åtta km. Trafikförvaltningen är huvudman för Kistagrenen. Under 2022 har trafikkontoret medverkat i utrednings- och planeringsarbetet gällande Kistagrenen.
Summa	36,0	31,3	26,4				